

PRZEDMOWA

Przedkładane opracowanie stanowi efekt końcowy i zarazem jedno z zadań w ramach projektu pt. *Akademicki Cykl Edukacyjny „Rozwój zrównoważony – wyzwania globalne”* (Projekt ACE). Projekt ten realizowany był w dniach od 01.06.2012 do 31.12.2012 przez Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego w ramach programu *Polska pomoc* finansowanego przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP.

Praca ta stanowi próbę stworzenia podręcznika dla uczestników studiów doktoranckich. Prezentuje szeroką problematykę powiązaną ze zrównoważonym rozwojem i opracowaną przez przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych. Ma to czynić niniejszy podręcznik uniwersalnym źródłem porządkującym wiedzę o zagadnieniach, które na porządku dziennym stanowią nie tylko treść dydaktyczną, ale również powszechnie obecną w różnego rodzaju mediach i języku dyskusji publicznej. Potrzeba uporządkowania wiedzy z zakresu wyzwań rozwojowych wynika z faktu, że pojawiają się one w rozważaniach różnych dyscyplin naukowych. Przesłanką do tego było także silnie zróżnicowane grono uczestników Projektu ACE – absolwentów i doktorantów Uniwersytetu Jagiellońskiego, którzy wyrazili chęć udziału w tego rodzaju inicjatywie dydaktycznej. Jako przyszli nauczyciele akademicy, szkolni czy też specjaliści realizujący swoje naukowe zamiłowania we wszelakich zadaniach zawodowych dzięki uczestnictwu w Projekcie ACE i niniejszemu podręcznikowi mają możliwość uporządkowania lub uzupełnienia wiedzy w zakresie podjętych w nim tematów.

Układ podręcznika nawiązuje do chronologii zadań realizowanych w ramach wspomnianego Projektu ACE. Rozpoczyna go wprowadzająca część I, która porządkuje stan

wiedzy o zrównoważonym rozwoju. W kolejnej części ujęto wybrane zjawiska i procesy, które mogą być rozpatrywane jako bariery jego wdrażania. Jednocześnie podaje się w nich przykłady narzędzi, które mogą je eliminować. W części III w nietypowy sposób (w formie wywiadu) zawarto słowo praktyka, który przy realizacji zadań zawodowych mierzy się z tego rodzaju problemami.

Część I podręcznika to wprowadzenie do problematyki zrównoważonego rozwoju. Składają się na nią dwa rozdziały. W pierwszym z nich przedstawiona zostaje geneza tej koncepcji, jej istota i problemy natury terminologicznej. Drugi rozdział omawia zasady zrównoważonego rozwoju oraz jego mierniki (zarówno te tradycyjne, jak i dopiero zyskujące popularność i akceptację).

Część II podręcznika tworzy zapis treści wykładów, które składały się na cykl kierowany do doktorantów i absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego. W ich opracowaniu uczestniczyło dziesięciu wykładowców, którzy reprezentują różne dyscypliny nauki (m.in. geografię, ekonomię, kulturoznawstwo) oraz różne ośrodki naukowe: Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Łódzki, Szkołę Główną Handlową, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Politechnikę Krakowską i Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu.

Tematy rozdziałów i zarazem wykładów nawiązywały do wybranych wyzwań globalnych, które często stanowią najważniejsze bariery stojące na drodze do wdrożenia koncepcji zrównoważonego rozwoju. W pracy omówiono tylko kilka z nich. Przy kolejnych rozdziałach wręcz zwracano uwagę na potrzebę podejmowania następnych. Zdefiniowano najważniejsze pojęcia, przedstawiono aktualne przykłady rozwiązań globalnych problemów rozwojowych, a także podano liczne odniesienia do literatury z danego zakresu tematycznego. Wszystkie rozdziały zawarte w dwóch pierwszych częściach podręcznika kończą pytania sprawdzające, a także propozycje zadań i tematów do dyskusji w zakresie omawianego w nich zagadnienia. Tak skonstruowane rozdziały mają z założenia funkcjonować jako pewna zamknięta całość odpowiadająca idei podręcznika.

W ramach III części podręcznika opublikowano wywiad z przedstawicielem organizacji pozarządowej (Fundacja Aeris Futuro), która prowadzi działania na rzecz zrównoważonego rozwoju. Ustalono w nim m.in. bariery jego wdrażania w Polsce oraz obszary skuteczności projektów z tego zakresu. Wprowadzenie takiej formuły ma na celu przekonanie czytelników o realnych możliwościach pracy przy tego rodzaju zadaniach poprzez przedstawienie doświadczeń konkretnej osoby.

Opracowanie kończy słownik wybranych pojęć, które szczegółowo przedstawione zostały w treści rozdziałów II części. Przygotowano również rozdział podsumowujący w języku angielskim, który przedstawia wyzwania globalne jako bariery wdrażania zrównoważonego rozwoju.

Pragnę wyrazić wdzięczność wszystkim tym, którzy mieli swój wkład w przygotowanie podręcznika. Szczególne podziękowania kieruję do wszystkich wykładowców i zarazem

autorów rozdziałów niniejszego opracowania. Jego ostateczny kształt był możliwy do uzyskania dzięki ofiarnej pracy członków Rady Wydawniczej IGiGP UJ oraz pracowników Pracowni Wydawniczej IGiGP UJ. Za pomoc w przygotowaniu graficznej strony opracowania dziękuję Pani mgr Annie Łobodzińskiej.

Chciałbym wreszcie szczególnie podziękować członkom Zespołu Projektowego – Pani mgr Urszuli Nikitin i Pani mgr Katarzynie Rotter-Jarzębińskiej. To dzięki ich profesjonalizmowi, umiejętnościom, a przede wszystkim pasji możliwe było przygotowanie i realizacja projektu *Akademicki Cykl Edukacyjny „Rozwój zrównoważony – wyzwania globalne”*.

dr Piotr Trzepacz
Redaktor